

ภาคผนวก ก.

ท่าอากาศยานกรุงเทพ (ดอนเมือง)

ท่าอากาศยานดอนเมืองถือเป็นสนามบินที่เก่าที่สุดในโลกที่ดำเนินการอย่างเป็นทางการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2457 จวบจนถึงวันนี้ก็ 92 ปี โดยเป็นการถือกำเนิดสนามบินแห่งแรกของเมืองไทย และนับเป็นปรากฏการณ์ใหม่ครั้งสำคัญที่เกิดขึ้นในระยะเวลาอันสั้น หลังจากที่สองพี่น้องตระกูลไรท์ “Wilber & Orville Wright” ที่ได้ทำการเปิดประวัติศาสตร์หน้าใหม่ให้ชาวโลกได้ตื่นตะลึงกับการนำเครื่องบิน “ฟลายเออร์ / Flyer ” ขึ้นบินกลางอากาศเป็นผลสำเร็จครั้งแรกของโลกในวันที่ 17 ธันวาคม พ.ศ. 2446 ที่เมืองคิตตี้ฮอว์ก รัฐนอร์ทแคโรไลนา สหรัฐอเมริกา โดยบินได้นาน 12 วินาที เป็นระยะทาง 120 ฟุต ที่ความสูงประมาณ 20 ฟุต จากนั้นเป็นต้นมาทั้งอเมริกาและยุโรปได้แข่งขันกันพัฒนาเครื่องบินกันอย่างเต็มที่ และไม่น่าเชื่อว่าภายในระยะเวลาเพียงแค่ 10 ปีเท่านั้น เมืองสยามของเราก็ประกาศใช้สนามบินสระปทุมขึ้นเป็นแห่งแรก และในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2456 ภายหลังจากพันตรีหลวงศักดิ์ศัลยาวุธ (สุณี สุวรรณประทีป) ร้อยเอกหลวงอาวุธสิทธิกร (หลง สิ้นสุข) และร้อยโททิพย์ เกตุทัต สำเร็จการศึกษาวิชาการบินกลับมาจากประเทศฝรั่งเศสเมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2456

ในยุคเริ่มต้น กระทรวงกลาโหมสมัยนั้นได้วางรากฐานกิจการการบินของไทย โดยจัดให้มีการตั้งแผนกเครื่องบินขึ้นในปี พ.ศ. 2456 และสร้างโรงเก็บเครื่องบินชั่วคราวภายในสนามบินสระปทุม และใช้พื้นที่สนามม้าสระปทุมหรือราชกรีฑาสโมสรก่อนที่จะเริ่มออกบินโดยนักบินไทยคนเดียวเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 29 ธันวาคมในปีเดียวกัน

การพัฒนาด้านการบินในประเทศไทยมีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว และมีดอนเมืองเป็นเป้าหมายสำคัญในการสร้างสนามบินแห่งใหม่ในช่วง 2 เดือนต่อมา ซึ่งเครื่องบินลำแรกของไทยชื่อ “นิเอปอร์ต” ขับโดยนักบินไทยได้บินไปลงจอดที่สนามบินดอนเมืองครั้งแรกในวันที่ 8 มีนาคม พ.ศ. 2457 และมีการขนย้ายเครื่องมือ อะไหล่และเครื่องจักรขนาดหนักเสร็จสิ้นสมบูรณ์ในวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2457 และเริ่มปฏิบัติการกิจของกองบังคับการบินตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา โดยไม่มีการบันทึกไว้อย่างละเอียดมากนักในประเทศไทย แต่ก็ไม่ถึงกับสิ้นไร้ข้อมูลเสียทีเดียว ยังมีนักค้นคว้าเรื่องราวการบินของประเทศไทยสองคนคือ มร.นีลส์ ลุมโฮลด์ต และ มร.วิลเลียม วอร์เลน (Neils Lumholdt and William Warren) ได้เขียนบอกไว้ในหนังสือ

ประวัติศาสตร์การบินในประเทศไทย (The History of Aviation in Thailand) ซึ่งตีพิมพ์ในฮ่องกง ว่า “เสียงให้ร้องแสดงความยินดีจากผู้คนที่เฝ้าดูด้วยใจระทึกที่อยู่โดยรอบ หลังจากที่เห็นเครื่องบินขึ้นไปบนอากาศ และเริ่มมีความเร็วมากขึ้นผ่านพื้นที่สนามกอล์ฟ ก่อนจะหันหัวไปยังอัมจันทร์ของศาลาแดง นักบินขับเครื่องบินวนเป็นวงกลม ก่อนที่จะลงจอดอีกครั้ง ผู้คนบริเวณรอบ ๆ ป้อมทั้งหลายต่างมีความวิตกกังวลกันอย่างมาก แต่นักบินสามารถนำเครื่องบินลงตามจุดได้อย่างแม่นยำ เสียงมอเตอร์ของใบพัดเครื่องบินเริ่มหวั่นไหวและค่อยๆ ดับลง และนักบินได้เปิดประตูเครื่องบินพร้อมกับก้าวเท้าลงมาสัมผัสพื้นดินอีกครั้ง”

แม้การบันทึกเรื่องราวในวันแรกของการบินในประเทศไทยจะมีไม่มากนักในคลังข้อมูลประวัติศาสตร์ แต่อย่างไรก็ดี ตอนเมืองในวันนี้ก็กลายเป็นสนามบินที่เก่าแก่ที่สุดในประวัติศาสตร์การบินไทยตั้งแต่จุดกำเนิดในวันนั้นเป็นต้นมา

สำนักหอสมุด